

SVENSKA ASTRONOMISKA SÄLLSKAPET

Verksamhetsberättelse 2024

1 Inledning

Svenska astronomiska sällskapet grundades 1919. Dess syfte är att öka intresset för och sprida kunskapen om den astronomiska vetenskapen. Detta görs genom egen verksamhet och genom stöd till andras.

2 Medlemmar

Sällskapet hade vid årets ingång totalt 2332 medlemmar. Vid årets slut var de 2319. Av dessa var 12 (12 i slutet av 2023) ständiga medlemmar, 92 (97) bibliotek och dylikt, 4 (0) stödmedlemmar, 657 (522) var anslutna genom sällskapets lokalavdelningar eller Astronomisk ungdom varav 243 (109) ungdomsmedlemmar och resterande 1554 (1701) direktanslutna enskilda personer.

Den ordinarie medlemsavgiften, som erläggs löpande under året var 350 kr, för lokalavdelningsmedlemmar 260 kr. De senare hade också möjlighet att avlägga ungdomsavgift på 150 kr för medlemmar upp till och med 25 år. Stödmedlemskap kostade 4000kr/år.

3 Styrelse

Styrelsen, som valdes på två år på årsmötet, bestod av:

Peter Linde, ordförande	Lund
Andreas Korn, vice ordförande	Uppsala
Peter Lindroos, skattmästare	Stockholm
Dan Kiselman, sekreterare	Älta
Anders Nyholm, biträdande sekreterare	Täby
Linn Boldt-Christmas	Uppsala
Urban Eriksson	Jämfjö
Rebecca Forsberg	Umeå
Gabriel Gumucio	Uppsala
Jenny Jansson	Ludvika
Jonnie Järnmark	Kiruna
Tanja Nymark	Saltsjö-Boo

Styrelsemöten hölls 18 januari (digitalt), 3 februari (Stockholm samt digitalt), 7 mars (digitalt), 24 april (Stockholm samt digitalt), 11 juni (digitalt), 25 augusti (Stockholm samt digitalt), 24 september (digitalt) och 13 november (digitalt). De digitala mötena hölls i mötesverktyget Zoom.

4 Revisorer

Årsmötet utsåg David Andersson (omval, Tullinge) och Linnéa Rosenbecker (omval, Linköping) till ordinarie revisorer med Peter Nerman (omval, Tumba) och Maria Youngman (omval, Enskede) som suppleanter.

5 Valberedning

Valberedningens ledamöter intill årsmötet var Mikael Ingemyr (Uppsala), Magnus Näslund (Hässelby), Gabriella Stenberg Wieser (Kiruna) och Eric Stempels (Uppsala). Vid årsmötet avgick Magnus Näslund medan övriga omvaldes.

6 Sekretariat

Sällskapets sekretariat använder kontorslokaler som Stockholms observatorium vänligen upplåter i AlbaNova universitetscentrum. En hel del frågor om astronomi och annat från medlemmar och allmänhet besvaras per brev, e-post eller telefon.

Registerhållning, aviseringar och utskick sköts av Nätverkstan Ekonomitjänst i Göteborg.

7 Hemsida och sociala medier

På astronomiska.se finns information om sällskapet, dess aktiviteter och om svensk astronomi i allmänhet. Där upplåter sällskapet också utrymme åt Nationalkommittén för astronomi (ett organ under Kungl. Vetenskapsakademien). Sällskapet ansvarar också för astronominsdag.se, popularastronomi.se samt swedensolarsystem.se.

Svenska astronomiska sällskapet har därtill en sida på Facebook och en Youtube-kanal.

8 E-postlista

För direkt kommunikation med medlemmarna driver sällskapet en e-postlista till vilken man kan anmäla sig för att få utskick med medlemssinformation, exempelvis påminnelser om sammankomster. Tolv utskick gjordes under året.

9 Lokalavdelningar

Till sällskapet är nu elva aktiva föreningar anslutna som lokalavdelningar. Deras medlemmar kan ansluta sig till SAS för en lägre årsavgift.

Astronomiska Sällskapet Tycho Brahe
Ericssons Astronomiförening
Göteborgs Astronomiska Klubb
Hallands Astronomiska Förening
Karlskrona Astronomiförening
Kvistabergs astronomiska sällskap
Mariestads Astronomiska Klubb
Stockholms Amatörastronomer
Uppsala Amatörastronomer
Västerås Astronomi och Rymdforskningsförening
Örebro Astronomi
Östergötlands Astronomiska Sällskap

10 Astronomisk Ungdom

År 2012 bildades Astronomisk Ungdom (AU). Det är sällskapets ungdomsförbund, anslutet under samma villkor som lokalavdelningarna. Lägrerksamhet, sommarforskarskolor och konferenser utgör en stor del av AU:s verksamhet. I slutet av året hade Astronomisk Ungdom 4698 medlemmar och 68 medlemsföreningar, varav 5 var distriktsorganisationer. AU betalar för att deras nya

medlemmar får ett provnummer av Populär astronomi varefter de själva avgör om de vill bli ungdomsmedlemmar i sällskapet.

11 Planetariefonden

Inkomsten från sällskapets försäljning av sitt planetarium 1948 fonderades och sattes under förvaltning av vad som nu är Stiftelsen Svenska astronomiska sällskapets planetariefond. Den senare är en egen juridisk person som styrs av en nämnd vars ledamöter utses av sällskapets styrelse för en period på två år. Ledamöter är Christer Brattås, Dan Kiselman, Johan Kärnfelt, Peter Linde och Peter Lindroos.

Fondens avkastning används till bidrag till sällskapets verksamhet liksom till populär- och amatörastronomiska aktiviteter bedrivna av andra. Sällskapets styrelse har fått uppdraget att dela ut de senare bidragen. År 2024 delades inga bidrag ut.

12 Evenemang

12.1 Sammankomster

Här beskrivs de evenemang där sällskapet var huvudarrangör eller betydande medarrangör och till vilka medlemmarna kallades. De digitala sammankomsterna hölls med mötesverktyget Zoom.

20 februari på Zoom Jessica Abbott: *Föreställningar om habitat i rymden*. 50 deltagare.

13 mars i Stockholm Årsmöte med 12 registrerade närvarande följt av föredrag av Moa Skan: *Sprida astronomi på ett kul och enkelt sätt*. Föredraget kunde följas av ytterligare något 10-tal medlemmar via Zoom

2 oktober i Lund Under Astronomdagarna anordnades den traditionella Nordenmarkföreläsningen som hölls av Sanna Alwmark: *Jakten på stenplaneternas tidiga historia*. Ca 70 åhörare på plats och 30 via Zoom.

20 november i Halmstad I samarbete med Hallands astronomiska förening. Robert Cumming: *SKA-teleskopen i Afrika och Australien och den nya tidens radioastronomi*. 30 åhörare på plats och ca 30 på distans.

3 december på Zoom Erik Persson: *Hur säkra kan vi vara på att en planet är bebodd? eller att den är obebodd?* 40 deltagare.

Föredragen spelas i allmänhet in och finns tillgängliga på Youtube-kanalen "Svenska astronomiska sällskapet".

12.2 Astronomins dag och natt

För tolfte året utropade sällskapet Astronomins dag och natt (ADON) som ägde rum lördag 19 oktober. Årets tema var "Rymdresa i tid och rum". 32 evenemang anordnades av olika aktörer runtom i landet under lördagen. För andra gången anordnades en skoldag med bland annat en raketävling i samarbete med ESERO Sverige. Skolor deltog och aktiviteter för elever anordnades vid Science centra runt om i hela landet. Mer än 1300 elever nåddes under dagen.

Sällskapet stödde sex av arrangemangen med ekonomiska bidrag och sällskapets funktionärer hjälpte till i flera fall.

Sällskapets projektgrupp bestod av koordinatör Katja Lindblom, Andreas Korn, Cecilia Kozma och Mikael Strandängar.

13 Sweden Solar System

Världens största fysiska modell av solsystemet med solen representerad av Globen i Stock-

holm är ett installationsprojekt som startades av Gösta Gahm och Nils Brenning. Sällskapet har sedermera tagit över koordineringsansvaret och arbetar på att utveckla information och evenemang kring de olika modellerna av solsystem-sobjekt. De 27 modellerna är spridda över hela landet från Gonggong i Malmö till terminalchocken i Kiruna. De uppförs, ägs och underhålls av lokala värdar. Med hjälp av bidrag från Rymdstyrelsen har sällskapet under 2024 utvecklat utbildningsmaterial för Venus, Saturnus och Eris samt påbörjat ett arbete med att ta fram geocachar med syfte att locka allmänheten att besöka modellerna. För närvarande finns en geocache vid modellen av Venus. Den 7 november hölls ett webinarium för lärare i regi av ESERO Sverige.

14 Populär Astronomi

Tidskriften kom planenligt ut med fyra nummer: i mars, juni, september och december. Målsättningen är att tidningens innehåll ska vara brett och ha något att erbjuda alla som är intresserade av astronomi och rymdfart.

Katrin Ros var redaktör baserad i Lund och Gunnar Welin var biträdande redaktör.

Cornelia Ekvall var ungdomsredaktör för de tre första numren och Sara Arneberg tog över som ungdomsredaktör från och med nummer 4. Per Ahlin var himmelsredaktör.

Andra återkommande medarbetare var Björn Stenholm, krönikörerna Jonathan Lindström, Anna Davour, Maria Ehrenberg och Timo Karhula, samt serietecknaren Yvette Gustafsson. Andreas Sandberg och Björn Stenholm har tjänstgjort som korrekturläsare.

Redaktören hade till sitt stöd ett redaktionsråd som bestod av Fabian Bengtsson (sam-

mankallande), Charlotte Helin, Mikael Ingemyr, Malin Sandström och Cornelia Ekvall.

Medlemmar erhåller ett exemplar av varje nummer. Lösnummer har sålts genom distributören TidSam som sålt cirka 120 exemplar av varje nummer.

Hundratals exemplar har beställts och distribuerats av sällskapets medlemmar och olika institutioner. Totalt trycktes de fyra numren i 12926 exemplar.

För webbupplagan popularastronomi.se skrev Katrin Ros tillsammans med webbredaktionen Anna Härdig, Filip Jennerholm Hammar, Katja Lindblom, Johan Kärfelt, Joachim Wiegert, Rebecca Forsberg, Anders Nyholm, Emma Fransson och Miranda Jäderling totalt 33 artiklar under året. I snitt fick sajten 500 sidvisningar per dag. Tidningen nådde också i genomsnitt 923 läsare per nummer på surfplattor och mobiler via tidningsappen Readly. Tips om artiklar, tidningsnummer och annat aktuellt sprids även via de sociala medierna Facebook (2619 följare) och X, tidigare Twitter (971 följare).

Samarbetet med den finländska tidningen *Tähdet ja avaruus* har utvecklats och flera artiklar därifrån publicerades i svensk översättning. Från och med nr 1 2024 fick Populär astronomi ett något nytt fysiskt format i och med övergång till ett nytt tryckeri (Trydells) och ny bindning.

15 Övriga aktiviteter

Sällskapets skolgrupp höll diskussionsmöten och arbetade på ett astronomikompendium för skolorbruk.

Vid Nobelfestens efterfest på Karolinska institutet i Stockholm den 10 december medverkade en grupp från sällskapet och underhöll gästerna med teleskopvisning och information.

16 Stipendier och hedersbetygelser

Rosa Tengborgs ungdomsstipendium om 5000 kr tilldelades Klaudia Jaworska och delades ut vid en ceremoni den 2 oktober under Astronomdagarna i Lund.

17 Bidrag och donationer

Bidrag till sällskapets verksamhet har mottagits från:

- Catarina och Sven Hagströmers Stiftelse
- Pythomspace AB
- Rymdstyrelsen
- Stiftelsen Svenska astronomiska sällskapets planetariefond
- En enskild medlem

Stödmedlemmar var:

Institutionen för fysik och astronomi, Uppsala universitet – Astronomisk Ungdom – Institutionen för astronomi, Stockholms universitet – Avdelningen för astrofysik, Fysiska institutionen, Lunds universitet

18 Avslutning och tack

Styrelsen framför härmed sitt varma tack till alla de astronomivänner som bidragit till sällskapets verksamhet och ekonomi.

Stockholm 2025-02-16
Styrelsen

Linn Boldt-Christmas	Urban Eriksson
Rebecca Forsberg	Gabriel Gumucio
Jenny Jansson	Jonnie Järnmark
Dan Kiselman	Andreas Korn
Tanja Nymark	Peter Linde
Peter Lindroos	Anders Nyholm

Adresser

Svenska astronomiska sällskapet
AlbaNova/Stockholms observatorium
106 91 STOCKHOLM
PG: 37 93 17 – 1
Swish: 1234684890
<http://astronomiska.se>
kontakt@astronomiska.se
Sekreterarens telefon: 08-55378531